

EGY EMBER ÜL AZ UDVARON

Azon a tavaszon egy ember ült az udvarban. Koratavas volt még, de azon a szombat délután nagyon szépen sütött a nap.

Az embernek volt valami kis szántóföldje is, de avval most még nincs semmi munka. Otthon a háznál kicsi kertje volt, s annyira megszikkadt már a földje, hogy lehetett benne ásni, nem ragadt az ásóra a föld. Azt fölásta, szépen el is gereblyézte. Nem nagy kertje volt.

Az ásás most már rendben van. Most, amint mondtam, éppen szombat délután van és nagyon szépen süt a koratavaszi nap. Az ember felgyúrt ingujjal ül udvara egyik sarkában, s nézegeti az imént fölsepert tiszta udvart. Az arca olyan nyugodt, mint a földé, amelyen ül. Lelke örül. Nincs szebb valami a fölsepert, rendbentartott udvarnál. A szépen felásott és elgereblyezett kertnél. Az újra megreperált kerítésnél, ami megint kibír egy esztendő.

(Az asszony ugyanezt gondolja odabent a konyhában: nincs szebb valami a világon, mint a jól megfoltozott nadrág, amihez nem kell hozzányúlni pár hétig. És nincs szebb, mint mikor rendbe van téve a konyha, a szoba, mikor tiszták az edények a stelázin.)

Most egy tyúk lépked az itatóvályúhoz és lassan, nyugodtan iszik. A vályúból mint egy parázs-szikra felroppen egy dühös méh és mint egy jólirányított nyíl, pontosan a tyúk vörös tarajának röpül. A tyúk megrázza a fejét s szárnyaival csatarász. A méh mint valami zuhanóbombázó felreppen, de már csap is le a tyúkra. Elkeseredett, kétségbeesett küzdelem alakul ki. Az ember magában mosolyogva nézi a csatát. Ültőhelyéből picit felpipiskedik. A méh még egyszer lecsap a tyúkra, aztán mint a terhétől megszabadult bombázó, fürgé ívben elrepül. Néhány pillanatig szédültén áll a tyúk. Aztán felborzolja tollazatát, megrázza magát, mintha porban fürdött volna és saját magát bátorító haricálással indul a szemétdomb felé. Ám ugyanabban a pillanatban lecsap rá, de most már két méh. (A felingerelt méh bizonyosan elrepült a közeli kertbe, a kaptárba és segítségül hívta barátját.) Dühös, sorozatos vadásztámadás a tyúk tarajának.

A tyúk a földre lapul. Az ember már áll, s kinyújtott nyakkal, visszafojtott lélegzettel figyeli az állatok háborúját. Most a tyúk kétségbeesett kutyogással szétcsapja szárnyait s lapuló futással menekül. A két méh még egy darabig kering a csatatér felett, aztán könnyed repüléssel belelövi magát a levegőbe.

Az ember föllélegzett. Lassan visszaguggol, majd leül. Magában mondja: lám, még ezek se férnek össze. De hogy megugrasztotta az a két kis bogár azt a nagy béka tyúkot...

Tovább nézi a fölsepert tiszta udvart, aminél alig van szebb a világon. Ő most el tudná ezt az udvart nézegetni talán az ítéletnapig is.

Valahonnan előkeveredik a gyerek, a téglarakásról leszed néhány téglát és keríteni kezd. Észre se vette, hogy az apja ott ül az udvar túlsó sarkában. A gyerek arca olyan komoly, mint a tudósé a görcső felett. Kerít valamit a téglákból, épít, de közben arra gondol, hogyha felnő, okvetlenül mészáros lesz, mert az anyyi kolbászt ehét, amennyit csak akar. (Mikor fent volt a padláson, látta, hogy anyyi sok szál kolbász van még, s az anyja mégis mindig olyan icipici darabot ad neki, hogy fél fogára se elég.)

Az apa feszülő indulattal, szigorúságra vont ajakkal nézi, mit művel a fia a téglákkal. A fojtott düh már-már kitör belőle, amiért fia megbontotta a tavaszi udvar rendjét, amikor három tyúk szinte rohammal elfoglalja a szemétdombot, s mint valami szenvedélyes aranyásók, rugdalni kezdik szét a szemetet. Az ember dühében szinte elvörösödik, de nem robban, hanem óvatosan, négykézláb a közeli farakáshoz mászik, a garázdálkodó tyúkokat figyelve, kitapogat egy jó botot és — frí — megserdíti a szemétdomb felé. Már mikor két tyúk ottmarad felfordulva a szemétdombon és a harmadik éktelenül kodácsolva elrepül, akkor szólal meg sziszegve: a görcs fogja meg a lábatokat... hát nem hagyhatjátok egy percig se békivel azt a ganajt... nem látjátok, hogy most sepertem föl az udvart?!

Erre az asszony, mint a puskából lőtt golyó, úgy ugrik ki az udvarra s a két döglött tyúk mellől a botot minden erejéből arra lendíti, ahol férje guggol. — Te haramia — mondja — köll neked jószág?! — Keserű sírásba fakad. Leguggol a két döglött tyúk mellé.

A gyerek a szétrakott téglákat otthagya, iszkol kifelé az utcára.

Az ember fölemelkedik s büntudattal elsompolyog a csatatérről.

Az asszony beszalad a két tyúkkal a konyhába, hogy elvágja nyakukat, hogy kicsöpögtesse vérüket, hogyha már így van, ne vesszenek teljesen kárba.

Az ember már hallja is, amint az asszony bent a konyhában feni a kést a tál pereméhez. — Egyikből máma lesz jó paprikás — villan át rajta, de ugyanabban a pillanatban végtelen szomorúság nehezedik lelkére: — Ugyse eszünk abból jót, esetleg a gyerek.

Megállt a kertajtónál s nézett napnyugatnak. Nagyon kedvetlen volt és az arca szomorú. Látta, hogy pár perc múlva a nap belezuhan az ég alján tornyosuló sötét tavaszi felhőkbe, de nem arra gondolt, hogy még az éjjel

eshet is az eső, hanem arra, hogy milyen jó volna, ha az ember mindig olyan boldog lehetne, mint az előbb. Mint az előbb pár pillanatig volt, amikor az elvégzett munka gyönyörűsége úgy kisímította lelkét. De valahonnan mindig, mint derült égből a villám, lecsapp az emberre valami dühös méhe, és egyszerre eszébe jut az embernek minden...

Estére bent majd szó nélkül ülnek vacsorához. Az asszony a gyerekekkel egy ágyba fekszik le és majd hallja, hogy fojtottan szötyög. Ő holnap délelőtt lemegy majd a faluba és mikor az emberek kijönnek a nagymisérről, publikáció után, bemegy szótlan társaival a kocsmába és isznak, és csak késő délután tér haza részegen. Hétfőn kezdődik az örökös hétköznapi munka. Eljön majd a szombat is, és ha aznap nem esik az eső, a hét utolsó munkájaként fölsöpri az udvart, aztán leguggol az udvar egyik sarkába, és megint érzi majd azt a végtelen nyugalmat, mint amit máma érzett és mindenkor munka után, ünnep előtt. És akkor megint történni kell valaminek, ami megbontja az udvar rendjét; azt a nagyon jó valamit, amit olyan ritkán és olyan rövid ideig érezhet az ember.

Zúgnak a gépek.

Temérdek a kenyér. Kenyér tán mindig is volt, amennyi kellett...

Aztán az ember vissza leült az udvarban, ugyanarra a helyre, ahol az előbb ült és semmi örömét nem lelte a szépen fölsepert udvarban és az elgereblyézett kertben.

